

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO (EFRR)

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) jest jednym z głównych instrumentów finansowych europejskiej polityki spójności. Stworzono go w 1975 r., aby złagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i podnieść poziom życia w regionach znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji. Jego działalność jest ukierunkowana w szczególności na regiony dotknięte poważnymi i trwałymi trudnościami naturalnymi lub demograficznymi, takie jak wysunięte najbardziej na północ regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie.

PODSTAWA PRAWNA

Artykuły 174–178 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

CELE

Artykuł 176 TFUE stanowi, że EFRR ma przyczyniać się do zniwelowania głównych dysproporcji regionalnych w Unii Europejskiej. Realizuje ten cel, wspierając:

- rozwój i dostosowanie strukturalne regionów opóźnionych pod względem rozwoju;
- przekształcanie upadających regionów przemysłowych.

Zasady dotyczące EFRR na lata 2021–2027 określono w następujących aktach:

- rozporządzenie w sprawie EFRR i Funduszu Spójności,
- rozporządzenie w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg).

EFRR ma dwa główne cele:

- inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia mające umocnić rynek pracy i gospodarki regionalne;
- europejska współpraca terytorialna mająca umocnić współpracę transgraniczną, transnarodową i międzyregionalną w UE.

Zasoby przeznaczone na realizację pierwszego celu przydzielono do trzech kategorii regionów:

- regiony lepiej rozwinięte, których PKB na mieszkańca przekracza 100 % średniej UE;

- regiony znajdujące się w fazie przejściowej, których PKB na mieszkańca wynosi od 75 % do 100 % średniej UE;
- regiony słabiej rozwinięte, których PKB na mieszkańca jest mniejszy niż 75 % średniej UE.

Szczegóły dotyczące przydziału i przyszłego wykorzystania środków z EFRR określa się w umowach partnerstwa. Są to umowy w sprawie sposobu wykorzystania funduszy, zawierane między Komisją a każdym państwem członkowskim i tworzone z pomocą partnerów regionalnych i społecznych.

Ogólne ramy realizacji i wdrażania EFRR określa rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów, które obejmuje kilka innych funduszy UE oraz określa cele szczegółowe i zakres możliwego wsparcia.

KONCENTRACJA TEMATYCZNA

W latach 2021–2027 polityka spójności ma pięć celów w odniesieniu do EFRR, EFS + i Funduszu Spójności:

- Bardziej inteligentna Europa – innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza (1. cel);
- Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (2. cel);
- Lepiej połączona Europa – mobilność i regionalne połączenia teleinformatyczne (3. cel);
- Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych (4. cel);
- Europa bliżej obywateli – zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych (5. cel).

Każdy region i każde państwo członkowskie muszą przeznaczyć co najmniej 30 % przyznanych mu środków z EFRR na 2. cel, tj. na bardziej przyjazną dla środowiska i niskoemisyjną transformację w kierunku gospodarki o zerowych emisjach netto i odpornej Europy. Ponadto w zależności od poziomu dobrobytu każdy region i każde państwo członkowskie muszą skoncentrować wydatki na 1. celu, czyli bardziej konkurencyjnej i inteligentnej Europie. Finansowanie należy rozdzielać w następujący sposób:

- Słabiej rozwinięte regiony lub państwa członkowskie muszą przeznaczać co najmniej 25 % na 1. cel;
- Regiony lub państwa członkowskie znajdujące się w fazie przejściowej muszą przeznaczać co najmniej 40 % na 1. cel;
- Lepiej rozwinięte regiony lub państwa członkowskie muszą przeznaczać co najmniej 85 % przyznanych środków na 1. i 2. cel.

EFRR wspiera też zrównoważony rozwój obszarów miejskich. W latach 2021–2027 co najmniej 8 % środków z EFRR (na szczeblu krajowym) zostanie przeznaczone na zrównoważony rozwój obszarów miejskich i utworzenie europejskiej inicjatywy

miejskiej, która pozwala obszarom miejskim eksperymentować z innowacyjnymi rozwiązaniami w walce z wyzwaniami miejskimi.

Polityka spójności obejmuje szereg działań, których nie można finansować z EFRR. Należą do nich likwidacja lub budowa elektrowni jądrowych, infrastruktura portów lotniczych (z wyjątkiem regionów najbardziej oddalonych), niektóre działania związane z gospodarką odpadami (np. składowanie odpadów) i wspieranie przemysłu tytoniowego.

BUDŻET I ZASADY FINANSOWE

W okresie programowania 2021–2027 UE przeznaczyła ponad 392 mld EUR na politykę spójności. Na EFRR przeznaczyła około 226 mld EUR. Kwota ta obejmowała 9 mld EUR na europejską współpracę terytorialną i specjalne przydziały w wysokości 1,9 mld EUR dla regionów najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych.

Regionom słabiej rozwiniętym będzie przysługiwać stopa współfinansowania do 85 % kosztów projektów. Stopy współfinansowania dla regionów znajdujących się w fazie przejściowej i dla regionów lepiej rozwiniętych wynoszą odpowiednio 60 % i 50 %.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Parlamentowi Europejskiemu przysługują takie same prawa jak Radzie Unii Europejskiej w zakresie opracowywania nowych uregulowań dotyczących europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Rozporządzenie w sprawie EFRR i Funduszu Spójności na lata 2021–2027 podlegało zwykłej procedurze ustawodawczej, w której Parlamentowi przysługują pełne prawa do zgłaszania zmian. W trakcie negocjacji nad polityką spójności UE na lata 2021–2027 Parlament zdołał zwiększyć stopień współfinansowania projektów i elastyczności stosowania zasad. Ponadto zwiększył wsparcie udzielane z EFRR na rzecz miast i zintegrowanych strategii miejskich.

Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronie internetowej [Komisji Rozwoju Regionalnego](#).

Kelly Schwarz
10/2023

